

Mødet den 7. April 1910.

Fraværende: Borgmesteren, Harald Jensen og Moustén.

1. (J. Nr. 404—1909). Skrivelse fra Ministeriet for offentlige Arbejder om Tilbagebetaling af en Del af den af en Rutebaad, Dampskibet »Olga«, erlagte **Havneavgift.**

Til Efterretning.

2. (J. Nr. 23¹⁸—1909). Beretning fra Stadslægen om Anvendelsen af den for Aaret 1909—10 bevilgede **Barselshjælp til ubemidlede.**

Til Efterretning.

3. (J. Nr. 37—1910). Forslag til **Overenskomst med A/S Grundarealer ved Aarhus Aa** saalydende:

»I Anledning af en paabegyndt Expropriation af et Areal af Matr. Nr. 7 b af Aarhus Markjorder til Brug for Anlæg af en Ringgade er mellem Aarhus Byraad paa Aarhus Kommunes Vegne paa den ene Side og Enkefru B. M. Weis's Arvinger og A/S Grundarealer ved Aarhus Aa paa den anden Side indgaaet følgende

O v e r e n s k o m s t

1.

Skønt Aarhus Kommune formener sig alt at være rette Ejere af i al Fald den væsentligste Del af det Areal af Matr. Nr. 7 b af Aarhus

Markjorder, som ifølge vedhæftede Rids agtedes exproprieret til Anlæg af en Ringgade, er Kommunen dog for at fremme nævnte Gades Anlæg indgaaet paa følgende mindelige Ordning for Overtagelsen af dette Areal:

- a. Ringgaden skal føres over den alt eksisterende fra Carl Blochsgade til Aktieselskabets Bro førende Vej i denne Vejs nuværende Cotehøjde (8,6) paa Skæringsstedet, saaledes at denne Cotehøjde altsaa ikke forandres. Kommunen skal dog have Ret til uden Tilladelse fra Aktieselskabet at hæve Coten i Vejens Skæringssted til Skinnehøjden Cote 9,5 paa Aktieselskabets Bro, mod at den Forhøjelse af Aktieselskabets Vej paa begge Sider af Ringgaden som maatte hidrøre fra denne Forhøjelse af Coten, bekostes af Kommunen, saaledes at Aktieselskabets Vej fra Skæringsstedet til Broen faar samme Cote 9,5, og saaledes at Aktieselskabets Vej Øst for nævnte Skæringssted faar en Hældning af højst 1 : 100.
- b. Den Del af Aktieselskabets fornævnte Vej, der saaledes indgaar under Ringgaden, skal dog ogsaa i Fremtiden for saa vidt betragtes som en Del af Aktieselskabets Vej, som Aktieselskabet for sine nuværende Grunde og for de Grunde, Aktieselskabet senere maatte erhverve, og som ere beliggende mellem den nuværende Sognevej til Aaby og Aarhus Aa, skal have Ret til at benytte den til Spor- og Vejforbindelse og Overførsel af elektriske og andre Ledninger. Den Sporforbindelse, som Aktieselskabet har paabegyndt at anlægge langs dets ommeldte Vej fra Banegaardsarealerne til dets Arealer i Aaby Kommune, skal det saaledes og som skitseret paa ved-

hæftede Rids uhindret kunne føre over Ringgaden, hvor denne skærer Selskabets Vej, saaledes at Kommunen ingensinde maa hindre eller genere Aktieselskabet eller senere Ejere og Brugere af dets Arealer eller Parceller af disse i at have Sporene liggende i Gadeskæringen og benytte disse Spor efter deres Bestemmelse. Hvad der saaledes gælder om Sporforbindelsen, gælder som fornævnt tillige om Vejforbindelsen og Ledningsforbindelsen, og den samme Ret til at benytte Vej, Spor og Ledninger, som efter foranstaaende tilkommer Aktieselskabet og senere Ejere og Brugere af dets Grunde eller Dele af disse, skal tillige tilkomme Firmaet S. Frichs Eftf., A/S Østjydske Bryggerier og Anlæggsgartner L. Chr. Diedrichsen, Aabyhøj, og senere Ejere og Brugere af disses Ejendomme, dog kun i det Omfang som de med A/S Grundarealer ved Aarhus Aa nu bestaaende Kontrakter og skriftlige Aftaler hjemler.

- c. Aktieselskabet faar for den tilbageværende Del af Matr. Nr. 7 b af Aarhus Markjorder og for Matr. Nr. 2126 g af Aarhus Bygrunde Facaderet til Ringgaden og Ret til for denne samlede Ejendom eller de Parceller af denne, der efter sket Udstykning bevarer denne Facaderet, paa de sædvanlige vedtægtsmæssige Vilkaar gratis at benytte de Ledninger af enhver Art (Kloak, Gas, Vand og Elektricitet etc.), som Kommunen anlægger i Ringgaden. Kloakens Bundcote bliver 5' à 5½'.
- d. Kommunens Kørsel af Fyld tværs over Aktieselskabets Vej skal ske paa en saadan Maade, at Vejen ikke ødelægges eller bringes i mindre god Stand, og saaledes at Færdselen ad

- Vejen ikke generes mere end højst nødvendigt. Kommunen paalægger vedkommende Entreprenør hver Aften — inden Arbejderne forlader Arbejdspladsen — at rengøre Vejstykket.
- e. For at beskytte Vejdæmningen ved det Hjørne, der dannes ved Ringgadens Skæring med Aktieselskabets Vej, mod Bortskylning under Højvande i Engene mod Vest, forpligter Kommunen sig til efter en paa vedhæftede Rids afsat Linie, der afsættes fra et Punkt ved Aabredde 50 Fod vest for Grøftens Udmunding i Aaen til et Punkt paa Ringgaden 150 Fod vest for den nævnte Grøfts Midte ~~e n t e n~~ at anbringe og vedligeholde en Bølgebryder af Fletværk af samme Højde som Vejkronen paa Aktieselskabets Vej eller at opfylde det af nævnte Linie afskaarne trekantede Areal, der paa de 2 andre Sider begrænses af henholdsvis Ringgaden og af Aktieselskabets Vej.
- f. Kommunen betaler Aktieselskabet for paakørt Fyld etc. et kontant Beløb paa 3000 — Tre Tusinde — Kroner, der udbetales, inden Kommunen tager det den afstaaede Areal i Besiddelse og senest den 1. Maj d. A.
- g. Kommunen bærer naturligvis Ansvar for, at de i denne Kontrakt ommeldte Gade- og Bro-lægningsarbejder ikke medfører nogen Skade paa Aktieselskabets Bro- og Vejanlæg.
- h. Nærværende Overenskomst og Bestemmelserne i denne skal paa intet Punkt præjudicere Udfaldet af den mellem Fru B. M. Weis's Arvinger og Aktieselskabet paa den ene Side og Kommunen paa den anden Side eksisterende Skeltvist, og saafremt denne Skeltvist derfor ved endelig Dom faar det Udfald, at Aarhus Kommune erkendes for rette Ejere af

det til Ringgaden afgivne Areal af Matr. Nr. 7 b af Markjorden eller nogen Del af samme, bortfalder for dette Areals Vedkommende alle foranstaaende Bestemmelser i Posterne a, b, c og e.

2.

Enkefru B. M. Weis's Arvinger som Adkomstberettigede og A/S Grundarealer ved Aarhus Aa som Ejer ifølge tinglæst Købekontrakt indgaar paa foranstaaende Overenskomst, idet Enkefru B. M. Weis's Arvinger erkender sig pligtige til at frigøre Grundstykket for Behæftelser, som ikke er hjemlede eller opretholdte ved denne Overenskomst.

3.

Nærværende Overenskomst bliver at tinglæses om Adkomst for Aarhus Kommune til det afgivne Areal, der frastykkes snarest fra Matr. Nr. 7 b og som Servitutberettigelse for A/S Grundarealer ved Aarhus Aa, A/S Østjydske Bryggerier, Firmaet S. Frichs Eftf. og Gartner Diedrichsen i det Omfang, som Post 1 b hjemler. Aarhus Kommune frafalder Retsanmærkning om Behæftelser etc., hvorved bemærkes, at der paahviler Matr. Nr. 7 b af Aarhus Markjorder følgende servitutmæssige Forhæftelser, som Aarhus Kommune for det til den afgivne Areal er pligtig at respektere, for saa vidt de vedrører den:

at der ifølge Kontrakt læst 3. November 1864 er overdraget Jernbaneselskabet Ret til at tage Vand fra Mølleaaen,

at samme Ret er overdraget Aarhus Kommune ved Kontrakt læst 15. Maj 1873,

at Landvæsenkommissionsforretning er læst 15. Maj 1873,

- a t Declaration om Grænseregulering med Matr. Nr. 1294 af Bygrundene er læst 25. April 1889.
- a t Kontrakt om Vejanlæg m. v. mellem A/S Grundarealer ved Aarhus Aa og Firmaet S. Frichs Eftf. er læst 19. Marts 1908 (dateret ^{28/12} 07) angaar tillige Matr. Nr. 2126 f af Bygrundene og udenbys Ejendom, jfr. dog Bestemmelserne i Post 1 b og h.

Aktieselskabets Skrivelse var saalydende:

»Idet vi hermed fremsender det renskrevne Udkast til Overenskomst mellem Aarhus Byraad og A/S., undlader vi ikke at gøre opmærksom paa, at der ved Renskriften er bortfaldet et Punktum foran sidste Sætning i Post c saalydende:

»Disse Ledninger skal senest anlægges i Ringgaden ud for Aktieselskabets Arealer samtidigt med, at de anlægges i nogen Del af Ringgaden mellem Skanderborg Landevej og Aaen.«

Med denne Tilføjelse kan A/S. akceptere Overenskomsten i den foreliggende Skikkelse.»

Fra Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse forelaa følgende Indstilling:

»Udvalget indstiller Overenskomsten til Byraadets Godkendelse overensstemmende med foranstaaende Skrivelse fra Aktieselskabet, dog at Ordet »Skanderborg Landevej« i den udeladte Sætning ved dennes Indføjelse i Overenskomsten erstattes med »Jernbanelinien«.

R a h r gjorde paa Udvalgets Vegne Undskyldning for, at Sagens Akter ikke havde været fremlagt. Han erindrede dernæst om, at Byraadet i sin Tid havde vedtaget at søge Ekspropriation for de Arealer, der var nødvendige for Ringgadens Gennemførelse, og meddelte, at Udvalget for Byens

Udvidelse og Bebyggelse som Følge deraf havde indledet Forhandling med Aabykonsortiet. Forhandlingerne havde resulteret i det foreliggende Udkast til Overenskomst, der sidste Mandag blev tiltraadt af Udvalget, men som først nu var kommet tilbage fra Konsortiets Bestyrelse, hvis Formand havde været bortrejst. Skønt Sagen altsaa ikke havde været fremlagt, var den dog sat paa Dagsordenen, fordi Brolægningsudvalget gerne vilde have den fremskyndet, men skulde noget Medlem ønske Behandlingen udsat, vilde dette naturligvis ske. Han oplæste derefter Udkastet til Overenskomst samt Konsortiets Skrivelse og Udvalgets Indstilling. Endelig meddelte han, at Indstillingen forelaa enstemmig, idet Udvalget mente, at Overenskomsten gjorde Ret og Skel til begge Sider.

Simonsen fandt det meget vanskeligt øjeblikkelig at danne sig et klart Begreb om, hvad det drejede sig om, saa man kom let til at gaa med til noget, man ikke rigtig var klar over. En af Overenskomstens Bestemmelser syntes ham imidlertid at kunne blive ubehagelig for Kommunen, hvis den ikke blev ændret. Han sigtede hermed til den Tilladelse, Consortiet fik, til at føre Ledninger over Gaden. I hvert Fald forekom det ham ønskeligt, at Bestemmelsen blev ændret derhen, at Ledningerne paa dette Sted skulde være Jordledninger.

Rahr gjorde opmærksom paa, at Bestemmelsen gjaldt begge Parter. Dersom Consortiet ikke maatte føre Ledninger over sin Vej, kunde Kommunen heller ikke føre Ledninger, f. Eks. Luftledninger til Sporvej over Ringgaden.

Mikael Johansen ønskede oplyst, hvilke Fordele, der var opnaaet, siden Sagen sidst forelaa.

R a h r kunde ikke se, hvorfor Kommunen skulde have opnaaet Fordele. Paa den anden Side troede han heller ikke, at Kommunen havde noget at beklage sig over.

M i k a e l J o h a n s e n antog, der maatte være opnaaet Fordele for Kommnen, da Sagen blev afvist sidste Gang.

J a k o b J e n s e n gjorde opmærksom paa, at Sagen ikke var blevet afvist. Byraadet havde kun vedtaget at søge Ekspropriation, men forud for denne skulde der i Følge Loven forhandles mellem Kommunen og Konsortiet. Denne Forhandling havde fundet Sted, og Resultatet forelaa altsaa nu. Skulde Udvalgets Indstilling blive forkastet, maatte der eksproprieres, men derved vilde man ikke undgaa de Punkter, der efter Overenskomsten kom Konsortiet tilgode, blandt andet Facaderetten og Banesporet. Spørgsmaalet var egentlig kun, om de 3000 Kr., som Udvalget foreslog at give i Erstatning, var for meget. Naturligvis kunde der altid disputeres om Prisen, men da Konsortiet havde ladet foretage en Del Opfyldning, som Kommunen ellers skulde have ladet udføre, samt udlagt en Del Skærver og bygget Sikring foran ved Aaen, hvilket alt kom Kommunen tilgode, kunde 3000 Kr. vel næppe siges at være synderlig for meget. Det var med Vilje, at Udvalget ikke havde foreslaaet nogen Pris pr. □ Alen, da det fandt den foreslaaede Form bedre. Naar der kunde opnaas et Forlig, som det foreslaaede, vilde Taleren i hvert Fald foretrække det for Ekspropriation. Skulde Raadet ønske, at Udvalget skulde forhandle videre angaaende mulige Ændringsforslag, havde han naturligvis intet derimod, men han vilde dog henstille at vedtage Forslaget som det forelaa med den af Udvalget gjorte Tilføjelse.

Simonsen spurgte, om Bestemmelsen om, at Konsortiet skulde have Ret til at føre Tilløb til Kommunens Kloak i Ringgaden, naar denne blev anlagt, skulde forstaas saaledes, at Konsortiet dermed forpligtede sig til ikke føre Spildevand til Aaen.

Jakob Jensen oplyste, at Bestemmelsen kun gjaldt for den Strækning, Konsortiet fik Facaderet. Denne Ret vilde det faa ved enhver Ekspropriation. Der var iøvrigt ikke forhandlet om Spildevandsafløbet fra Konsortiets Arealer, da dette Spørgsmaal næppe kunde tages op ved en eventuel Ekspropriation.

Niels Jensen ønskede at vide, hvor stort det Areal var, som Ringgaden tog fra Konsortiets Areal.

Jakob Jensen meddelte, at det paagældende Areal var ca. 2500 □ Alen.

Indstillingen vedtoges.

4. (J. Nr. 33—1910). Indstilling fra Skoleudvalget angaaende et Forslag fra Skolekommissionen til ny **Undervisningsplan for Borgerskolerne.**

Jakob Jensen oplyste, at den ny Undervisningsplan skulde træde i Kraft ved det ny Skoleaars Begyndelse, altsaa den 25. April. I September havde Skolekommissionen anmodet Fælleslærerraadet om at foretage de fornødne Forarbejder, og Fælleslærerraadet havde nedsat Udvalg for hvert enkelt Fags Vedkommende. Efter lange Raadslagninger kom Forslagene endelig tilbage til Kommissionen, der nedsatte et Udvalg til at sammenarbejde det hele. Det turde nok siges, at selve Planen, som den forelaa, var i fuld Overensstemmelse med Lærernes Ønsker, ligesom ogsaa Kommissionen var saa godt som enig om den, idet kun et enkelt Medlem havde taget Forbehold med

Hensyn til Indledningens 4. Punktum, der angik Indførelse af Pensabøger. Kommissionens Flertal, hvortil Udvalgets Mindretal sluttede sig, indstillede altsaa Planen til Approbation i den foreliggende Skikkelse, men et Mindretal af Kommissionen og et Flertal af Udvalget, de Herrer Mikael Johansen og Moustén, foreslog Bestemmelsen om Pensabøger strøget. Pensabøgerne skulde tjene som en Selvkontrol for Lærerne, som i dem hver Maaned skulde skrive det gennemgaaede Stof. Hver 3. Maaned skulde de efterses af Overlærerne, og den øverste Ledelse kunde af dem til enhver Tid gøre sig bekendt med, hvorledes der arbejdedes. Medens en Vikar under de nuværende Forhold maatte spørge Børnene, hvad de havde læst, kunde dette, hvis Pensabøger indførtes, ses af disse. Fra Lærernes Side var der fremført forskellige Anker mod Pensabøgerne, men alle Ankerne havde været saa vage, at Kommissionen intet Hensyn kunde tage til dem. Forøvrigt brugtes Pensabøger allerede i Betalingsskolerne, saa Forslaget gik egentlig kun ud paa at indføre dem ogsaa ved Borgerskolerne. Han anbefalede sluttelig Planen til Vedtagelse, saaledes som den forelaa fra Skolekommissionen og Udvalgets Mindretal.

Mikael Johansen havde ganske vist været den eneste i Skolekommissionen, der havde stemt imod Pensabøger, men der vilde sikkert have været flere, hvis Kommissionen havde været fuldtallig. Aarsagen til, at han var imod at indføre disse Pensabøger, var, at de virkelig sagkyndige, Lærerne, meget kraftigt og stærkt gjorde gældende, at de ingen Gavn var til, og det syntes ham ogsaa klart, at den Kontrol, der kunde ligge i disse Bøger, der skulde føres af Lærerne selv, ikke var ret meget værd. Han havde ikke hørt en eneste

Lærer udtale sig til Gunst for Pensabøgerne, saa han turde ikke driste sig til at anbefale dem, naar Stillingen var saaledes. Hr. Mousten, der stod paa samme Side som Taleren, kunde sikkert som Fagmand bedre have fremført Ankerne mod Pensabøgerne, men var desværre ikke til Stede. Iøvrigt kunde han anbefale Planen.

L a u r s e n troede ikke, Hr. Jakob Jensen havde Ret i, at Lærernes Anker mod Pensabøgerne var vage; deres Udtryk syntes tvært imod Taleren saa klare, at det let saas, at Lærerne ikke gerne saa de Bøger indført, og Udtalelserne i Lærernes skriftlige Indlæg gengav endda sikkert kun svagt den Stemning, der var imod disse Bøger. Naturligvis kunde Pensabøgernes Nytte være saa selvindlysende, at man kunde forsvare at indføre dem trods Lærernes Ønsker, men Taleren kunde ikke erkende, at Bøgerne havde saa stor Værdi, at man burde gaa mod det samlede Personale. Da Bøgerne skulde efterses af Overlærerne og kunde bruges af Inspektøren, var Hensigten med dem sikkert ogsaa en anden end at tjene som Selvkontrol for Lærerne. Og som Kontrol fra Overlæreren og Inspektøren havde de ikke megen Værdi. Tillige troede Taleren, man skulde være noget varsom med at bruge altfor meget af Lærernes Tid til at lave Statistik, da Børnene sikkert var bedst tjent med, at hele Tiden blev anvendt til Undervisning. Der var ogsaa Forslag om noget, der hed Kvartalsbøger, hvori der hvert Kvartal skulde indføres en Stil og en Regneopgave, men Indførelse af denne Foranstaltning kunde sikkert ogsaa spares. Han beklagede, at Hr. Mousten ikke var til Stede, da Hr. Mousten jo bedre end Taleren kunde have forklaret Lærernes Stilling til Sagen. Selve Undervisningsplanen var jo i

Virkeligheden en Art Pensabog, hvoraf det let kunde ses, hvor langt Læreren var til de forskellige Tider. Angaaende Undervisningsplanen for Naturhistorie forelaa der to Forslag fra Lærerpersonalet, et udarbejdet af det nedsatte Udvalg og et udarbejdet af tre Lærere. Det syntes, som om Kommissionens Forslag var en Blanding af disse to Forslag, men da det fra de tre Lærere var simplest og mest overskueligt, vilde han helst se det gennemført.

J a k o b J e n s e n bemærkede overfor Hr. Mikael Johansen, at Rektor Vaupel, der var et af de Skolekommissionsmedlemmer, der ikke var til Stede, da Pensabøgerne blev vedtaget, i Forvejen havde udtalt sig bestemt om, at han ansaa disse Bøger for en Nødvendighed. Navnlig hvis den Plan for Naturhistorie, som Hr. Laursen anbefalede, og som slet intet sagde om, hvad der skulde naas eller udføres, skulde bruges, vilde Pensabøgerne være absolut nødvendige, da man ellers stod fuldstændig uvidende om, hvorvidt Læreren bestilte noget i dette Fag eller ej. Med Hensyn til Undervisningsplanen for Naturhistorie havde Lærerne ikke kunnet enes. Det nedsatte Udvalg havde udarbejdet et Forslag, som Skolekommissionen syntes godt om, men det var blevet nedsablet af Lærerraadets Flertal. Det nu foreliggende Forslag var en Kombination, hvorefter det var muligt at give en god Undervisning. Taleren vilde gerne følge Lærerne, hvor der var Rimelighed derfor, men naar de var saa uenige som i dette Tilfælde, maatte de finde sig i, at man greb ind og sagde, hvorledes Forholdet skulde være. Det var morsomt at høre Hr. Laursen tale om Kontrol, da netop Hr. Laursen tidligere havde fremhævet som en Fordel ved de private Skoler, at man havde anderledes Kontrol

med dem end med den offentlige Skole, og nu var Hr. Laursen straks imod at indføre den Smule Kontrol, som kunde ligge i Pensabøgerne. Taleren havde den Opfattelse, at Hr. Laursen ogsaa i dette Tilfælde talte Privatskolens Sag, saa han kunde ikke tage noget Hensyn til Hr. Laursens Udtalelser. Kvartalsbøgerne stod der slet intet om i det foreliggende Forslag, idet Skolekommissionen havde taget Bestemmelsen om dem bort, skønt de sikkert kunde være til Gavn for Hjemmene, der af dem kunde faa lidt at vide om Barnets Standpunkt, ligesom de ogsaa kunde give Lærerne et Billede af Barnets Udvikling. Det eneste Argument, der fra Lærernes Side var fremført mod Kvartalsbøgerne, var iøvrigt, at de vilde blive tilsmudsede i Hjemmene, og det var saa tarveligt, at vedkommende ikke skulde have kommet med det. Det var næppe muligt, saaledes som Hr. Laursen mente, af Undervisningsplanen til enhver Tid at se, hvor langt Læreren var fremme. Forholdet var, at de fleste Lærere i Forvejen førte Pensafortegnelser i deres Lommebøger, saa der spildtes ingen Tid ved Førelsen af en officiel Pensabog. Lærernes Frygt havde næppe noget paa sig, men skulde der ske Misbrug, kunde Lærerne jo gennem deres Organisation klage til Skolekommissionen. Forøvrigt var Lærernes Stilling saa fast, at den var meget svær at røkke. Havde man ingen Pensabøger, og det af Hr. Laursen fremhævede Forslag angaaende Naturhistorie blev vedtaget, vilde man være vel faren. Lærernes Hovedanke i deres skriftlige Indlæg imod Pensabøgerne var, at disse kunde føres forkert, men man maatte dog forudsætte, at Lærerne alle vilde føre Bøgerne rigtigt. Den Lærer, der tillod

sig at føre dem forkert, maatte i hvert Fald mangle Samvittighedsfølelse.

Møller troede ikke, Pensabøgerne vilde faa nogen Betydning. Dersom de skulde føres daglig, kunde der maaske endda være noget i at indføre dem, men naar de kun skulde føres maanedlig, vilde de være ganske uden Betydning. Naar Lærerraadet 2 Aar i Træk enstemmigt havde udtalt sig imod dem, skulde man ogsaa være meget varsom med at indføre dem. Deres kontrollerende Betydning var i hvert Fald yderst ringe. Han anbefalede at stemme imod Pensabøgerne.

Simonsen fandt det mærkeligt, at en Bagatel som Bestemmelsen om Pensabøgerne kunde sætte Sindene saa stærkt i Bevægelse. Bøgerne kunde i hvert Fald aldrig skade og deres Førelse heller ikke lægge Beslag paa saa megen Tid, at det var værd at tale om, saa der syntes ikke at være noget reelt til Hinder for at gøre et Forsøg med dem, navnlig da de af anerkendte Skoleautoriteter blev anset for en Nødvendighed. Modstanden fra Lærernes Side skyldtes sikkert en Misforstaaelse af Skolekommissionens Stilling overfor Personalet. Hr. Laursen havde omtalt Kvartalsbøgerne som hørende med til Forslaget, men der fandtes de slet ikke. Han anbefalede Kommissionens Forslag.

Laursen troede ikke, Pensabøgerne var saa uskyldige, som de fra flere Sider blev gjort til, og derfor vilde han gøre sit til, at Bestemmelsen om dem kom ud af Planen. Han kunde ikke indrømme, at der ikke kunde gives god Naturhistorieundervisning efter den af ham omtalte Plan uden Pensabøger. Iøvrigt troede han flere hildet i den Misforstaaelse, at man med en Undervisningsplan kunde indvirke i væsentlig Grad paa Lærernes

Arbejde. Autoriteternes Opgave var kun at yde Midlerne og lægge Stoffet til Rette, men den egentlige Værdi af Gennemgangen afhang af Læreren. Det var vanskeligt at forhandle med Hr. Jakob Jensen, naar denne tillagde ham det Motiv, at han skulde være bange for, at den offentlige Skole skulde blive for god. Han havde aldeles intet imod, at den offentlige Skole blev saa god som mulig, og mindedes ikke, at Hr. Jakob Jensen og han i de tre Aar, de sad sammen i Skoleudvalget, nogensinde var uenige om Skolens Forbedring. Det var hans Overbevisning, at den Kontrol, der kunde ligge i Pensabøgerne, kun var en Skin-kontrol. Naar Hr. Jakob Jensen tillagde ham, at han ikke vilde den offentlige Skole vel, fordi han holdt af den private Skole, kunde han vende Sagen om og sige, at Hr. Jakob Jensen ikke kunde lukke Munden op uden at give de private Skoler et Hib. Det syntes han ikke var rigtigt, og han maatte meget misbillige, at Hr. Jakob Jensen end ikke ved Skoleindvielsen Dagen før havde ladet være at stikle til Privatskolen.

M i k a e l J o h a n s e n fremhævede atter, at hele Lærerpersonalet var imod Pensabøgerne. Naar disses Førelse tilmed kostede ikke saa lidt Tid, og de ingen Nytte var til, kunde han ikke indse, hvorfor man skulde indføre dem.

J a k o b J e n s e n oplyste, at en af Lærernes Udsendinge, Frk. Bjerre, i Skolekommissionen meget stærkt havde understreget, at enhver Lærer, der duede noget, naturligvis førte Pensabog. Naar Hr. Mikael Johansen nu ikke kunde være med til at gaa imod en enstemmig Beslutning fra Lærerraadet, skulde han erindre om, at der, da den sidste Skoles Opførelse blev behandlet i Lærerraadet, fra dette fremkom en enstemmig Udtalelse

om at bygge saa lille en Skole som mulig, men at Hr. Mikael Johansen gik med til at bygge den meget store Skole. Hr. Mikael Johansen fiskede alt-saa næppe nogen Stemme paa dette. Han havde intet imod, at Pensabøgerne blev ført daglig, men en maanedlig Førelse var dog bedre end slet ingen. Til Hr. Laursen bemærkede han, at han meget godt var klar over, at en enkelt Borger ved Skoleindvielsen var utilfreds med det, der blev gjort for den offentlige Skole. Han havde aldrig lagt Skjul paa sin Stilling til Privatskolen; de gode Privatskoler havde han intet imod, men der var saa slette Privatskoler, at de ikke burde have Lov til at eksistere. Den Skoleplan, Hr. Laursen i sin Tid havde været med til at udarbejde, var anderledes minutøs end den, der nu forelaa.

L a u r s e n vilde anse det for en ren Ulykke, om Pensabøgerne skulde føres daglig. Den tidligere Undervisningsplan kunde han ikke paatage sig Æren for, da den skyldtes Adjunkt Lund. Han vidste godt, at der fandtes mindre gode Privatskoler. Forskellen mellem Hr. Jakob Jensens og Talerens Opfattelse af Skolespørgsmaalet var, at Taleren tillagde Forældrene en Ret over Børnene, som Hr. Jakob Jensen ikke tillagde dem. Taleren vilde helst lægge baade Ansvar og Retten paa Forældrene selv, medens Hr. Jakob Jensen og Meningsfæller havde travlt med at raade over andres Børn og deres Udvikling.

Skolekommissionens Forslag vedtoges.

5. (J. Nr. 514—1909). Det foreliggende Andragende fra **Brevdueforeningen** om Tilskud kunde ikke bevilges.
6. (J. Nr. 28—1910). Andragende fra **Murersven-**

denes Fagforening om at kommunale Byggearbejder snarest sættes i Værk.

R a h r henstillede til de forskellige Udvalg at tage Andragendet til Efterretning.

J a k o b J e n s e n gjorde opmærksom paa, at der, naar der blev undtaget det ny Sygehus, ikke var saa mange kommunale Byggeforetagender forestaaende. Med Hensyn til Sygehuset bemærkede han, at Tegninger og Planer hidtil havde beroet hos de forskellige Myndigheder, ja en Tid endog været helt forsvundet, og at der vel endnu maatte forhandles en Del, inden Arbejdet kunde sættes i Værk. Endelig var der Gymnastiksalen ved Skolen i Frederiksalle, og den vilde der ligge Forslag om i Løbet af en 14 Dages Tid

Til Efterretning.

7. (J. Nr. 22⁸²—1909). Den foreliggende **Købekontrakt** med Tømrermester H L Øvlisen angaaende en Byggegrund ved Schleppegrellsgade godkendtes.
8. (J. Nr. 27.—1910). Skrivelse fra Ministeriet for offentlige Arbejder vedrørende den af Ministeriet approberede **Havne- og Brotakst** for Aarene 1910—15 saalydende:

»Hoslagte under D. D. udfærdigede ny Havne- og Brotakst for Aarhus Havn, der er approberet til at gælde fra den 1. April 1910 til den 31. Marts 1915, skal man tjenstlig anmode Hr. Amtmanden om at tilstille Aarhus Byraad med Tilføjende, at Ministeriet ikke har kunnet bifalde den af Byraadet foreslaaede Ændring i Punkt J. A. 1, 2. Stykke, men at Taks-ten i øvrigt, bortset fra enkelte, væsentlig redaktionelle Ændringer, er overensstemmende med det indsendte Forslag.

Det bedes derhos paalagt Byraadet at foranstalte den udfærdigede Takst trykt i samme

Format som Ministeriets Udkast, samt snarest muligt hertil at indsende 15 Eksemplarer af samme, hvorefter Generaltolddirektoratet herfra vil blive anmodet om at tillægge vedkommende Toldembedsmand fornøden Ordre til fra den 1. April d. A. at opkræve Afgifterne efter den ny Takst i Stedet for efter den hidtil gældende.«

Fra Havneudvalget forelaa følgende Erklæring:

»Det af Byraadet indsendte Udkast, hvorpaa Ministeriets Approbation foreliggger, hvilede paa Forudsætningen om Ophævelse af Moderationen for gennemgaaende Varer og Indførelse af ensartede Takster for Hovedartiklerne for samtlige, ogsaa de Syd for Aarhus liggende, større jyske Havne, idet man forbeholdt sig, hvis denne Forudsætning skulde briste, eventuelt at fremsende et ændret Forslag.

Da det ikke nu er oplyst, hvorledes de andre Havnes Takster ere, mener Havneudvalget, at man bør forbeholde sig senere, naar disse Takster foreligge, at komme tilbage til Sagen, forsaavidt man maatte finde Anledning til at søge nogle af Vareafgifterne ændrede.«

Det vedtoges at slutte sig til Havneudvalgets Erklæring.

9. (J. Nr. 36—1910). Skrivelse fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet vedrørende den **ny Skoleplan (Betalings-skolernes Nedlæggelse):**

»Efter med Direktionens Skrivelse af 16. f. M. at have modtaget de i Ministeriets Skrivelse af 26. Februar d. A. begærte yderligere Oplysninger i Anledning af det Ministeriet til Approbation forelagte Forslag til en ny Skoleplan for Aarhus kommunale Skoler, hvorefter bl. a. Indskrivning i de to Betalings-skoler i Christiansgade og Ny Munkegade foreslaas standset fra

og med indeværende Foraar, skulde Ministeriet tjenstlig melde til behagelig Efterretning og videre Bekendtgørelse, at man under Hensyn til, at Forslaget om Betalingsskolernes forestaaende Nedlæggelse som saadanne er enstemmigt vedtaget og tiltraadt af henholdsvis Byraadet og Skolekommissionen, efter Omstændighederne vil kunne samtykke i, at de nævnte Skolers Nedlæggelse nu tager sin Begyndelse, saaledes at der ikke indskrives Børn i Betalingsklasserne for det nu begyndende Skoleaar, men at Ministeriet iøvrigt maa forbeholde sig sin Stilling til det foreliggende Skoleplansforslag, som ikke vil kunne stadfæstes uden visse Ændringer.«

Til Efterretning.

